

16-05-2025

GEMEENTE BERNHEZE

Inwonersonderzoek

Opvang asielzoekers

Onderzoeksteam
Jochem Hoogenboom
Eva van Malsen
Marieke Opel

De gemeente Bernheze is een gastvrije gemeente en wil daarom haar verantwoordelijkheid nemen bij het opvangen van asielzoekers. De gemeente wil maximaal 250 asielzoekers opvangen voor een periode van 10 jaar. Daarbij vindt de gemeente het belangrijk om inwoners goed te betrekken bij de organisatie rondom de opvang. In opdracht van de gemeente voerde onderzoeksbureau Citisens een consultatie uit onder de inwoners van Bernheze. Wat vinden inwoners van de opvang van asielzoekers? Wat vinden zij belangrijk bij toekomstige opvang? En hoe ervaren zij de gemeentelijke communicatie omtrent dit onderwerp?

Inhoudsopgave – In deze rapportage

Inhoudsopgave – In deze rapportage	2
1. Aanleiding onderzoek	3
1.1 Houding ten opzichte van de opvang van asielzoekers	3
1.2 2.025 respondenten	3
2. Belangrijkste resultaten	4
2.1 Houding tegenover het opvangen van asielzoekers is overwegend negatief	4
2.2 Zorgen over veiligheid en overlast zijn terugkerend thema	4
2.3 Goede communicatie en informatievoorziening is cruciaal	4
3. Resultaten inwonersconsultatie	5
3.1 Houding en motieven	5
3.1.1 Houding	5
3.1.2 Motieven achter houdingen	6
3.1.3 Voorwaarden bij toekomstige opvang	10
3.1.4 Ruimte om houding aan te passen	12
3.2 Opvanglocatie	13
3.2.1 Voorwaarden bij een toekomstige locatie	13
3.2.2 Voorzieningenniveau opvanglocatie	14
3.2.3 Plek opvanglocatie in de gemeente	15
3.3 Contact en betrokkenheid	16
3.4 Gemeentelijke communicatie	18
3.4.1 Waardering	18
3.4.2 Wensen	19
4. Onderzoeksverantwoording	23
4.1 Verspreiding van het onderzoek	23
4.2 Betrouwbaarheid en weging	23
4.3 Vergelijking met landelijk onderzoek	24

1. Aanleiding onderzoek

Hoofdstuk 1

1.1 Houding ten opzichte van de opvang van asielzoekers

De gemeente Bernheze is een gastvrije gemeente en wil daarom haar verantwoordelijkheid nemen bij het opvangen van asielzoekers. Bernheze doet zijn uiterste best om mensen op een goede manier op te vangen en daar horen geschikte opvanglocaties bij. In het kader van de asielopvang stemde de gemeenteraad van Bernheze in juli 2024 in met het voorstel om maximaal 250 asielzoekers voor twee jaar op te vangen aan de Slabroekseweg in Nistelrode (voormalig militair terrein). Na een haalbaarheidsonderzoek van het COA bleek dit terrein echter ongeschikt als noodopvangplek. Daarom wordt de zoektocht naar een passende opvanglocatie hervat.

Bij deze zoektocht vindt de gemeente het belangrijk om de samenleving goed bij de plannen te betrekken. Daar hoort niet alleen bij dat de gemeente inwoners duidelijk en volledig informeert omtrent vordering, maar ook dat zij inwoners vraagt naar hun mening, de kansen die zij zien én de zorgen die zij mogelijk hebben. Om dat (blijvend) goed te kunnen doen is het van belang om data en kennis te vergaren over de houding van inwoners ten opzichte van de opvang van asielzoekers in de gemeente en over elementen die bepalend zijn voor deze houding. Het doel van de inwonersconsultatie is om meer inzicht te verkrijgen in de houding onder omwonenden als het gaat om de opvang van asielzoekers en hun wensen voor de toekomst. In opdracht van de gemeente voerde onderzoeksbureau Citisens deze consultatie uit onder de inwoners van Bernheze.

1.2 2.025 respondenten

In totaal hebben 2.025 inwoners de vragenlijst ingevuld. Hun antwoorden vormen de basis voor de resultaten die in dit rapport worden beschreven. Dubbele invullers en invullers van buiten de gemeente hebben we via verschillende verificatiemethoden uit de resultaten gefilterd. De resultaten zijn gewogen op de betrokkenheidsprofielen van Citisens¹. Verdere toelichting op het aantal respondenten en de analyse leest u in de onderzoeksverantwoording.

¹ Onderzoeksbureau Citisens ontwikkelde een eigen segmentatiemodel: de betrokkenheidsprofielen. Deze profielen combineren sociaal-demografische kenmerken met data over de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen leefomgeving, hun vertrouwen in instituties, hun politiek zelfvertrouwen, participatiegedrag en communicatievoorkeuren. Meer informatie over de betrokkenheidsprofielen vindt u in de bijlage van dit rapport en op www.citisens.nl/tools/betrokkenheidsprofielen.

2. Belangrijkste resultaten

Hoofdstuk 2

2.1 Houding tegenover het opvangen van asielzoekers is overwegend negatief

De houding tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente Bernheze is overwegend negatief: zeven op de tien invullers staan negatief tegenover het opvangen van asielzoekers, en ruim vier van de tien invullers staan zelf heel negatief tegenover asielopvang. Invullers met een negatieve houding maken zich onder andere zorgen over de veiligheid en overlast in de gemeente, een woningtekort voor Nederlanders, en verschillen in cultuur en taal.

2.2 Zorgen over veiligheid en overlast zijn terugkerende thema's

In de gehele vragenlijst komen de thema's veiligheid en overlast veelvuldig voor. Naast dat zorgen over veiligheid en overlast het meest gekozen motief is om een negatieve houding te hebben, wordt de garantie van veiligheid ook genoemd als een belangrijke voorwaarde bij toekomstige opvang. Onveiligheid en overlast worden vaak met elkaar in verband gebracht. Invullers geven daarnaast aan dat zij een goede controle van de toekomstige opvanglocatie belangrijk vinden en dat ze behoefte hebben aan informatie over hoe de veiligheid geregeld is bij opvang.

2.3 Goede communicatie en informatievoorziening is cruciaal

Uit het onderzoek blijkt dat negen op de tien invullers behoefte hebben aan informatie over de opvang van asielzoekers. Opvallend is dat het invullers in de eerste plaats gaat om feitelijke en praktische informatie, zoals informatie over de opvanglocatie zelf. Zij ontvangen informatie graag zowel via papier als online. Ook geven invullers aan het belangrijk te vinden dat omwonenden goed geïnformeerd worden bij toekomstige asielopvang. Momenteel beoordelen invullers de communicatie van de gemeente omtrent asielopvang als negatief.

3. Resultaten inwonersconsultatie

Hoofdstuk 3

Leeswijzer

Dit hoofdstuk biedt inzicht in hoe de inwoners van de gemeente Bernheze denken over de opvang van asielzoekers. Invullers kregen alleen de vragen die aansloten bij hun eerder gegeven antwoorden. Zo werd bijvoorbeeld aan invullers die aangaven negatief tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente Bernheze te staan gevraagd waarom zij hier negatief tegenover stonden, en werd hen de vraag waarom zij hier positief tegenover staan niet gesteld. Dit noemen we routing. Door de routing in de vragenlijst zijn niet alle vragen aan iedere deelnemer gesteld. Daarom vermelden we bij elke vraag hoeveel mensen deze hebben beantwoord. Als dit aantal lager is dan het totale aantal deelnemers, is aangegeven aan welke groep de vraag is gesteld. Bij vragen met minder dan 100 invullers rapporteren we hele getallen in plaats van percentages.

Vanwege afronding tellen de percentages som niet precies op tot 100%. Bij meerkeuzevragen kan het totaal van de percentages juist hoger dan 100% zijn. De categorie 'Weet ik niet / geen mening' is alleen toegevoegd als dit waardevolle extra inzichten oplevert.

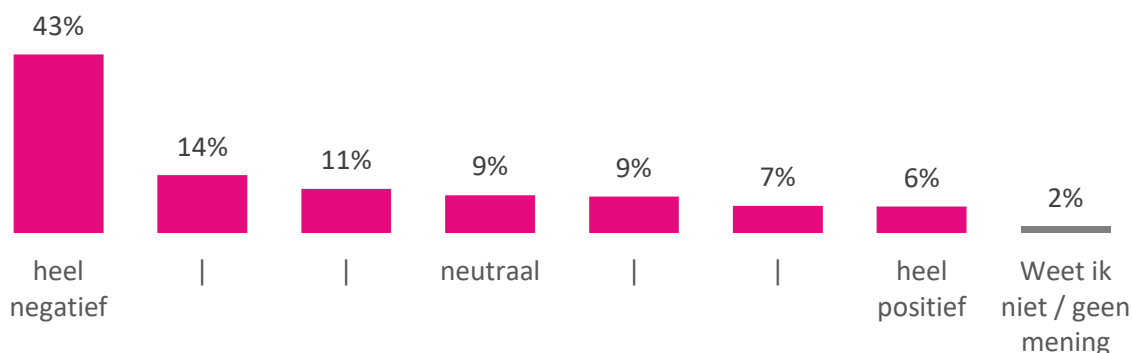
De resultaten van de inwonersconsultatie zijn uitgesplitst naar de kernen in Bernheze (Heesch, Heeswijk-Dinther, Loosbroek, Nistelrode en Vorstenbosch). Wanneer er verschillen tussen de groepen zijn, vermelden we dit bij de betreffende vraag.

3.1 Houding en motieven

3.1.1 Houding

In het eerste onderdeel van de vragenlijst is aan invullers gevraagd hoe zij staan tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente Bernheze. We zien dat invullers overwegend negatief staan tegenover het opvangen van asielzoekers. 43% van de invullers gaf aan heel negatief tegenover de opvang te staan, terwijl de minder uitgesproken negatieve opties gekozen werden door 14% en nogmaals 11% van de invullers. 6% van de invullers staat heel positief tegenover de opvang, terwijl 7% en 9% zich op de minder uitgesproken positieve opties positioneerden. 9% van de invullers staat neutraal tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente.

Hoe staat u tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente Bernheze? Slider zevenpuntschaal (n = 2.025)

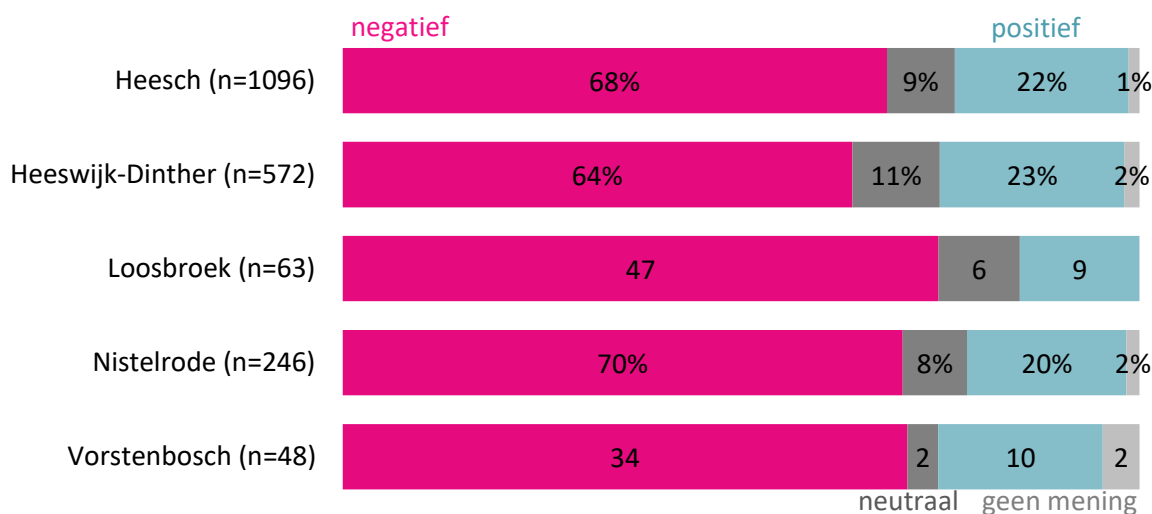

Wat opvalt in het onderzoek in Bernheze is dat de ondervraagden aanmerkelijk negatiever tegenover de opvang van asielzoekers lijken te staan dan inwoners in andere gemeenten in Nederland. Bijna zeven op de tien invullers heeft een afwijzende houding ten opzichte van de opvang van asielzoekers. De percentages verschillen aanzienlijk met de resultaten uit landelijk onderzoek. Als we kijken naar het landelijke beeld, zien we namelijk dat 62% van de Nederlanders het opvangen van asielzoekers in hun gemeente juist een goed idee vinden. 23% vindt dit een slecht idee.

Ook in vergelijking tot nabij gelegen gemeenten in de regio zijn invullers in Bernheze negatiever gestemd. Zowel in de gemeente Maashorst als in de gemeente Land van Cuijk is recent vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd door de onderzoekers van Citisens. In de gemeente Maashorst bleek de houding tegenover de opvang van volwassen asielzoekers bijna evenredig verdeeld: 43% van de invullers gaf aan er negatief tegenover te staan, terwijl 44% een positieve(re) houding inneemt. In Land van Cuijk werden inwoners van drie kernen met een bestaand azc ondervraagd. De invullers waren evenwichtig verspreid over de zeven antwoordopties op de schaal.

Als er gekeken wordt naar de kernen binnen de gemeente Bernheze, zien we slechts kleine verschillen in de houding tegenover opvang van asielzoeker. Invullers uit Loosbroek (47 van de 63 negatief) staan het meest negatief tegenover de opvang van asielzoekers, terwijl invullers uit Heeswijk-Dinther er minder negatief tegenover staan (64% negatief). Invullers uit Heesch (68% negatief) en Vorstenbosch (34 van de 48 negatief) zitten hier tussenin.

Hoe staat u tegenover het opvangen van asielzoekers in de gemeente Bernheze? Slider zevenpuntschaal, uitgesplitst in kern

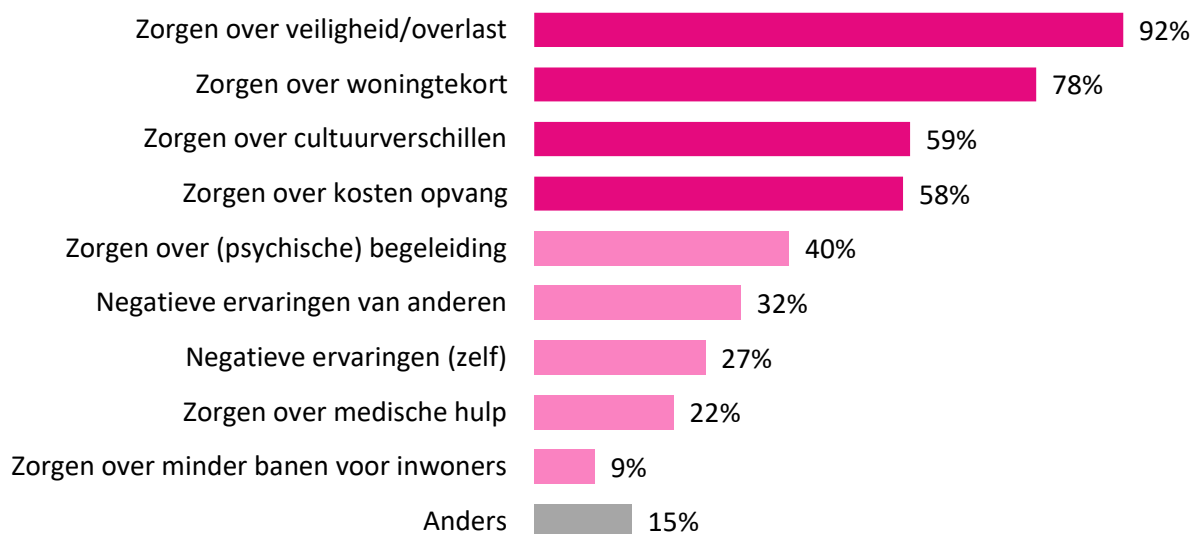

3.1.2 Motieven achter houdingen

Vervolgens is aan invullers gevraagd wat de redenen zijn voor hun negatieve of positieve houding. Bij invullers met een negatieve houding valt vooral op dat zij zich zorgen maken over de veiligheid en overlast in de gemeente (92%). Hierna volgen zorgen over een woningtekort voor Nederlanders (78%), zorgen over het verschil van manier in leven en taal (59%) en zorgen over de kosten van de opvang (58%). 15% van de invullers noemt een andere reden. Binnen deze 'anders' categorie benoemen invullers ook zaken die te maken hebben met de veiligheid in de gemeente, bijvoorbeeld dat ze zich zorgen maken om criminaliteit. Zorgen over veiligheid worden vaker benoemd dan zorgen over

overlast. Ook geven een aantal invullers aan dat ze vinden dat er niet voldoende ruimte is in de gemeente of in Nederland als geheel om asielzoekers op te vangen.

U gaf eerder aan dat u negatief staat tegenover de opvang van asielzoekers in de gemeente Bernheze. Waarom? Meerkeuzevraag (alleen invullers die negatief staan tegenover opvang n = 1.368)

De meeste invullers met een negatievere houding maken zich zorgen over de veiligheid in de gemeente Bernheze, en de eventuele overlast die asielzoekers zouden kunnen veroorzaken. Hier is een duidelijke overeenkomst waarneembaar met de bevindingen uit landelijk onderzoek. Ook daar zien we dat Nederlanders die negatief staan tegenover de opvang van asielzoekers zich bovenal zorgen maken over onveiligheid. Daarnaast spelen de kosten van de opvang en zorgen over cultuurverschillen, zoals verschillen in manier van leven en taal, een rol.

Wat individuele invullers precies verstaan onder onveiligheid of overlast is moeilijk te toetsen. Veel Nederlanders spreken over een gevoel van onveiligheid of angst voor overlast. Mensen maken zich zorgen over de buurtveiligheid, of vrezen een toename van criminaliteit.

Uit onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)² blijkt dat het aantal incidenten op en rondom COA- en crisisnoodopvanglocaties de laatste jaren is toegenomen. Publiciteit over deze incidenten en misdrijven beïnvloedt logischerwijs het beeld dat Nederlanders van asielzoekers hebben, in negatieve zin. In de praktijk blijkt dat het merendeel van de incidenten verbaal geweld betrof. Er is dan sprake van schelden, dreigen met woorden of een agressieve houding. Daarnaast zijn er meldingen van fysiek geweld. Het aantal misdrijven in de buurt van een COA-locatie blijkt echter niet hoger dan in buurten zonder COA-locatie.

Om te bekijken welke redenen vooral van invloed zijn op negatieve houdingen, hebben we een impact analyse uitgevoerd. In een impact analyse onderzoeken we welke redenen het meest gekozen worden, maar ook welke redenen tot een negatievere mening leiden. Zo zien we dat, zoals hierboven weergegeven, vooral veiligheid vaak genoemd wordt. Echter zien we dat eerdere negatieve ervaringen met asielzoekers specifiek leiden tot een negatievere mening. Alhoewel veiligheid dus de meest

² <https://www.adviesraadmigratie.nl/actueel/weblog/blogseries-en-commentaren/2023/asielzoekers-en-overlast-de-feiten-op-een-rij>

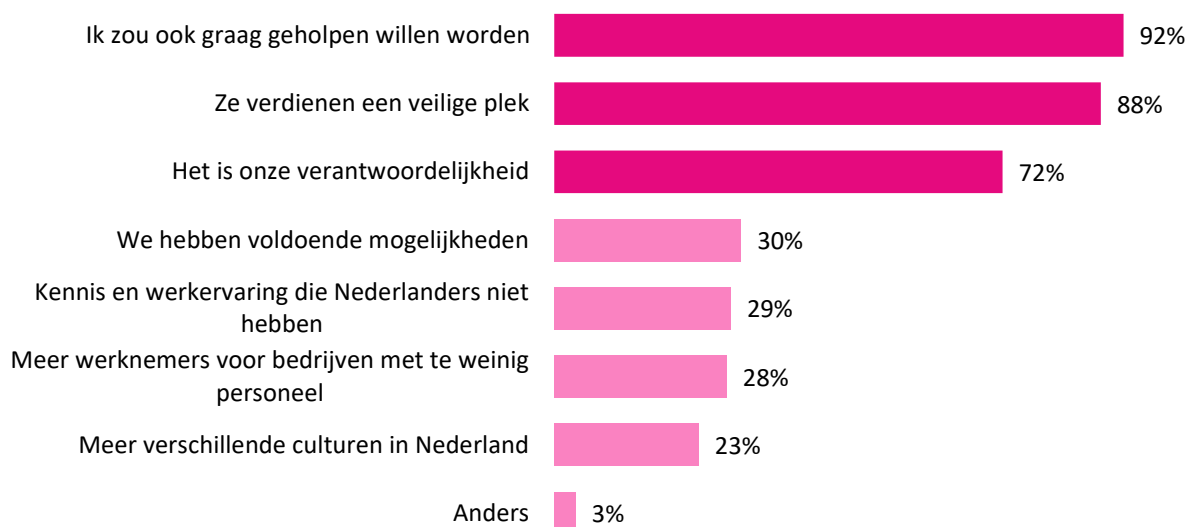
gekozen zorg is, zien we wel dat eerdere negatieve ervaringen vooral van invloed zijn op een negatieve houding tegenover opvang.

Frequentie en impact motieven negatieve houdingen. Impactanalyse (x-as = impact op houding, y-as = frequentie)

Invullers met een positieve houding geven vooral aan dat zij ook graag geholpen zouden willen worden als zij een asielzoeker zouden zijn (92%). Ook geven positieve invullers aan dat asielzoekers een veilige plek verdienen (88%) en dat het onze verantwoordelijkheid (als lid van de Europese Unie) is om asielzoekers bescherming te bieden (72%). 18% van de invullers noemen een andere reden, zoals dat zij het zien als de plicht van de gemeente Bernheze en haar inwoners om asielzoekers op te vangen.

U gaf eerder aan dat u positief staat tegenover de opvang van asielzoekers in de gemeente Bernheze. Waarom? Meerkeuzevraag (alleen invullers die positief staan tegenover opvang; n = 441)

Vervolgens hebben alle invullers de mogelijkheid gekregen om hun houding tegenover de opvang van asielzoekers verder toe te lichten. Hier worden voornamelijk de redenen die bij de meerkeuze vragen werden gegeven herhaald en kracht bijgezet. Zorgen over de veiligheid komen veel terug. Hierbij spreken invullers vooral over zorgen over criminaliteit en een onveilige omgeving voor kinderen. Overlast en onveiligheid worden vaker in verband met elkaar gebracht, waarbij invullers van mening zijn dat overlast kan leiden tot een onveilige omgeving. Ook maken invullers vaker de opmerking dat Nederland te vol is en/of er in gemeente Bernheze geen ruimte is om grootschalige opvang te organiseren. Hieronder leest u een aantal quotes uit de open antwoorden ter illustratie.

Wilt u uw antwoord over de opvang van asielzoekers verder uitleggen? Open vraag (n = 1.103)

"Ik maak me vooral zorgen over de veiligheid. Asielzoekers hebben nu eenmaal andere normen en waarden dan wij hier gewend zijn."

"Ik maak me zorgen dat er weer wordt gekozen voor grootschalige opvang. 250 mensen op 1 plek is teveel en staat garant aan overlast. Wanneer iedere gemeente gewoon 50 mensen zou opvangen voelt het heel anders voor omwonende."

"Is t wel veilig? Zoveel mensen op 1 plek. Gaan ze zich vervelen of lastvallen? Onrust, agressie, onveilig gevoel. Voor 10 jaar, dat is wel heeeel lang."

"Er zijn helaas genoeg negatieve ervaringen rondom opvangcentra. Bernheze is hier te klein voor."

"Beter dat ze geholpen worden in eigen land. In Nederland is al te weinig plek voor de mensen die er wonen."

De opvang van asielzoekers stuit al jaren op flinke weerstand in Bernheze. In 2016 gaven de plannen om een azc te realiseren in Heesch aanleiding tot rellen, hevige protesten en bedreigingen aan het adres van gemeentebestuurders – in die mate dat een noodbevel noodzakelijk was. Sindsdien is de komst van asielzoekers onderwerp van verhit debat gebleven – binnen en buiten de raadszaal.

Recent vonden ook in buurgemeenten demonstraties plaats, waaronder in het nabijgelegen Sint Michelsgestel, Bedum, Best en Uden. De verhitte toon waarop deze demonstranten bij informatiebijeenkomsten of raadsvergaderingen hun stem uiten is ook terug te zien in de antwoorden op de open vragen in het onderzoek in Bernheze. Met hoofdletters en uitroeptekens geven verschillende invullers uiting aan hun emoties en proberen zij hun woorden kracht bij te zetten.

Aan de boosheid en gevoelens van frustratie en onmacht die geuit worden tijdens protesten en demonstraties liggen zorgen over (on) veiligheid ten grondslag. In eerder landelijk onderzoek en in het onderzoek dat we uitvoerden in opdracht van andere gemeenten zagen we al dat het onderwerp veiligheid een belangrijke (verklarende) rol speelt in de houding van mensen ten aanzien van de opvang van asielzoekers. Zo ook in Bernheze. Dat feitelijk onveilige situaties en gevoelens van onveiligheid negatief doorwerken is op zichzelf geen verrassende bevinding. Wel is het van belang hierbij stil te staan, zeker wanneer de gemeente de ambitie heeft om de houding tegenover de opvang van asielzoekers onder inwoners te willen veranderen.

3.1.3 Voorwaarden bij toekomstige opvang

Aan invullers werd in de vragenlijst uitgelegd dat de gemeente Bernheze op zoek gaat naar één locatie voor een asielzoekerscentrum.³ Vervolgens werd aan alle invullers gevraagd wat zij belangrijk vinden bij de opvang van asielzoekers. De meest belangrijke voorwaarden vinden invullers dat de veiligheid in de gemeente gegarandeerd wordt (70%), dat asielzoekers zich aanpassen aan de Nederlandse cultuur en taal (61%), dat de gemeente goed communiceert over de opvang (60%) en dat omwonenden actief betrokken worden bij het maken van plannen (55%). De kosten van de opvang worden als belangrijke reden genoemd voor negatieve houdingen ten opzichte van opvang, maar dit blijkt een minder belangrijke voorwaarde te zijn (40%).

De categorie 'anders' wordt vooral gekozen door invullers die positief staan tegenover opvang. Zij geven aan het belangrijk te vinden dat inwoners zich mengen met asielzoekers, dat asielzoekers aan het werk kunnen en dat er goede integratie is. Invullers die negatief staan tegenover opvang gebruiken deze antwoordoptie vooral om nogmaals te onderschrijven dat zij niet willen dat de opvang er komt.

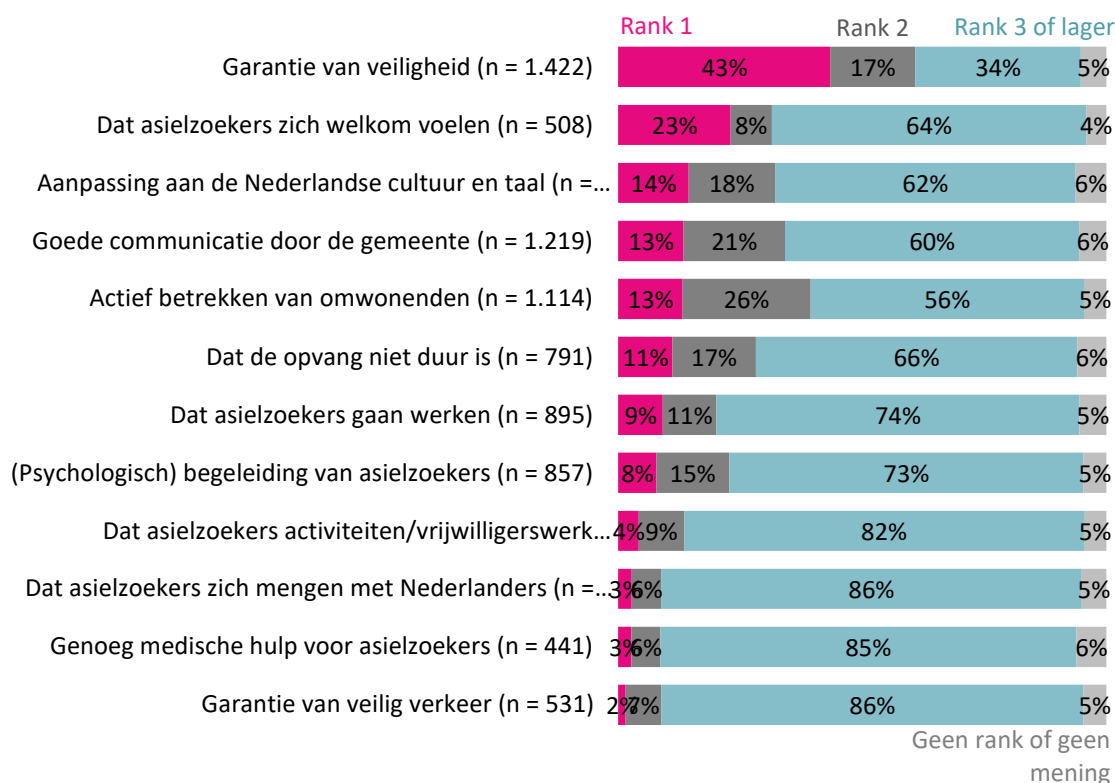
³ "De gemeente Bernheze gaat op zoek naar een locatie voor een asielzoekerscentrum om maximaal 250 asielzoekers op te vangen voor een periode van tien jaar. Het is gewenst dat er voorzieningen op de locatie aanwezig zijn. Dit is niet mogelijk op meerdere kleine locaties. Daarom is de gemeente op zoek naar één locatie voor maximaal 250 personen."

Wat vindt u belangrijk bij de opvang van asielzoekers? Meerkeuzevraag (n = 2.025)

Vervolgens is aan invullers gevraagd hoe zij de verschillende voorwaarden op volgorde zouden zetten. De meest gekozen voorwaarde, garantie van veiligheid, wordt ook het vaakst door invullers als meest belangrijke voorwaarden gekozen (43%). Daarnaast is te zien dat de voorwaarde 'dat asielzoekers zich welkom voelen' door een relatief kleine groep inwoners is gekozen, maar wel relatief belangrijk gevonden wordt door deze groep. 'Dat asielzoekers zich mengen met Nederlanders', 'genoeg medische hulp voor asielzoekers' en 'garantie van veilig verkeer' worden het minst vaak als belangrijkste voorwaarde gekozen.

U geeft aan onderstaande punten belangrijk te vinden bij de opvang van asielzoekers. Wat vindt u het meest belangrijk? Rangorde vraag (n = 441 – 1.422)

Aan invullers die de garantie van veiligheid als meest belangrijke voorwaarde noemen, is gevraagd of zij goede ideeën hebben hoe hiervoor gezorgd kan worden. Zaken die hier vaak worden genoemd zijn bijvoorbeeld het goed begeleiden van de asielzoekers, het instellen van strenge toezicht op het azc en meer politie op straat. Hieronder staan een aantal uitspraken van invullers ter illustratie.

U geeft aan veiligheid het meest belangrijk te vinden. Heeft u goede ideeën hoe hiervoor kan worden gezorgd? Open vraag (n = 405)

"Voldoende toezicht en adequaat ingrijpen bij incidenten."

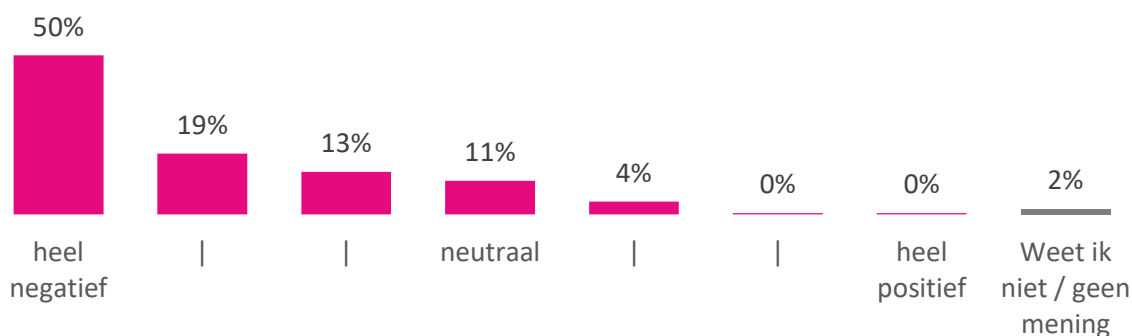
"Meer politie laten patrouilleren in nabij gelegen straten/wijken."

"Goede begeleiding van asielzoekers. Genoeg toezicht door politie of BOA in de gemeente."

3.1.4 Ruimte om houding aan te passen

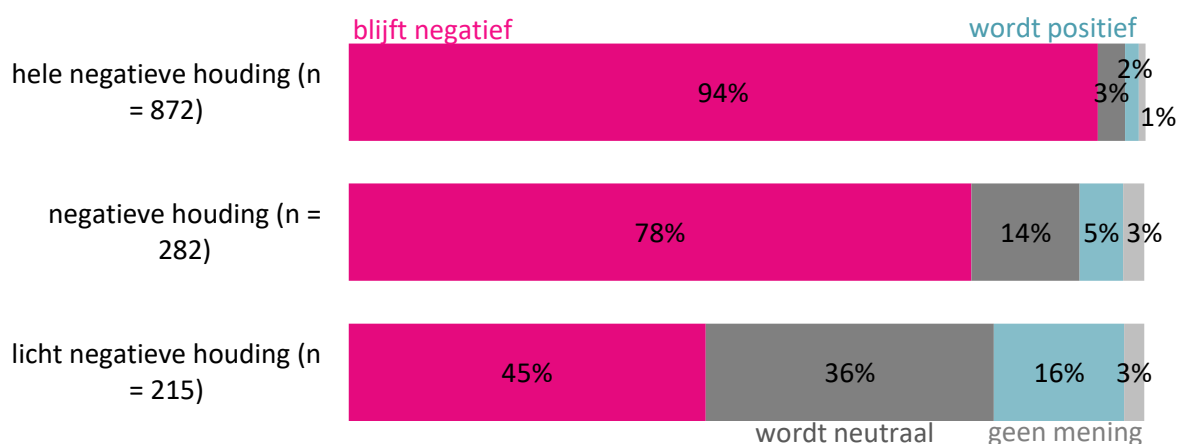
Nadat invullers de mogelijkheid hadden om aan te geven wat hun voorwaarden voor toekomstige opvang zijn, werd aan invullers die negatief staan tegenover de opvang van asielzoekers opnieuw een vraag gesteld over hun houding tegenover asielopvang. Aan hen werd gevraagd hoe zij tegenover de opvang van asielzoekers zouden staan, als de gemeente ervoor zorgt dat er aan hun voorwaarden wordt voldaan. Hier zien we dat 11% in dat geval neutraal tegenover de opvang van asielzoekers zou staan, en 4% positief tegenover de opvang van asielzoekers zou staan.

Als de gemeente hiervoor zorgt, hoe staat u er dan tegenover dat er asielzoekers in Bernheze opgevangen worden? Slider zevenpuntschaal (alleen invullers die negatief staan tegenover opvang; n = 1.374)

Wat opvalt is dat de invullers die een hele negatieve houding hebben tegenover asielopvang, ook het minst bereid zijn om deze houding aan te passen. 94% van de invullers met een hele negatieve houding tegenover asielopvang blijft negatief staan tegenover asielopvang als er aan hun voorwaarden wordt voldaan. Dit ziet er heel anders uit voor invullers met een licht negatieve mening tegenover asielopvang. Meer dan de helft (52%) van de invullers met een licht negatieve houding tegenover asielopvang is bereid neutraal of positief te staan tegenover het opvangen van asielzoekers, wanneer er aan hun voorwaarden wordt voldaan. In het algemeen wordt de mobiliteit hoger, hoe minder negatief de houding is.⁴

Als de gemeente hiervoor zorgt, hoe staat u er dan tegenover dat er asielzoekers in Bernheze opgevangen worden? Slider zevenpuntschaal, uitgesplitst in huidige houding (alleen invullers die negatief staan tegenover opvang)

3.2 Opvanglocatie

3.2.1 Voorwaarden bij een toekomstige locatie

In het tweede onderdeel zijn een aantal vragen gesteld aan invullers, specifiek over de locatie of het pand van de toekomstige opvanglocatie. Belangrijke voorwaarden bij de keuze voor een nieuw pand of nieuwe locatie voor de opvang van asielzoekers vinden invullers dat omwonenden goed geïnformeerd

⁴ Een tabel met alle stromen van huidige houding naar mogelijke toekomstige houding is te vinden in de bijlage.

worden door de gemeente (59%). Ook vinden ze het belangrijk dat er goede controle van de opvanglocatie plaatsvindt (49%). De kosten van de opvanglocatie blijken minder belangrijk te zijn (17%). 16% van de invullers kiezen de categorie 'anders'. Ook hier gebruiken invullers deze antwoordoptie vaak om te benadrukken dat zij niet willen dat er een opvanglocatie komt. Ook geeft een groep invullers aan dat zij liever een kleinschalige locatie zouden zien.

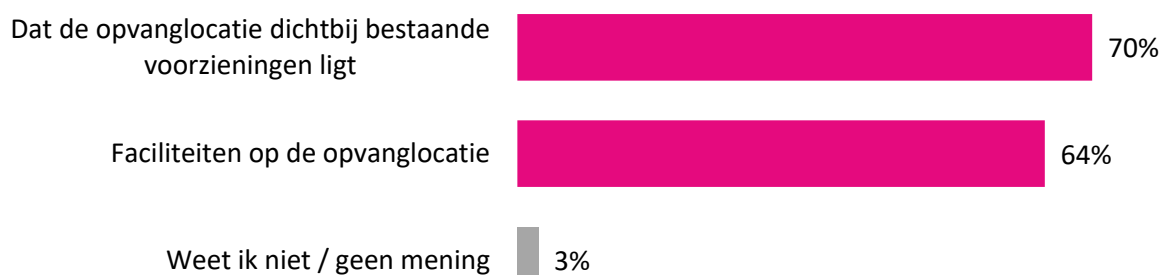
De gemeente gaat op zoek naar passende locaties/panden om deze asielzoekers op te vangen. Wat vindt u belangrijk bij de keuze voor een nieuw pand of locatie? Meerkeuzevraag (n = 2.025)

3.2.2 Voorzieningenniveau opvanglocatie

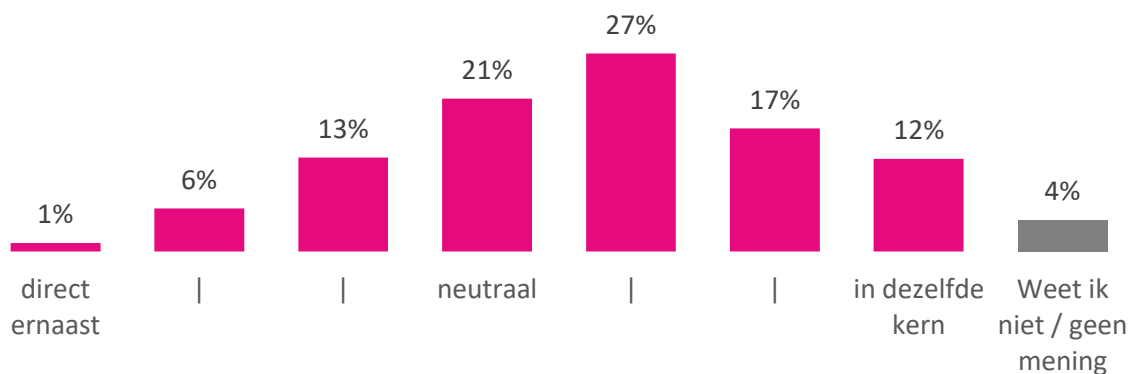
Bijna een vierde (23%) van de invullers geeft aan het belangrijk te vinden dat er genoeg voorzieningen bij de toekomstige opvanglocatie zullen zijn. Aan hen is gevraagd wat zij hieronder verstaan. Uit de antwoorden blijkt dat zij zowel bedoelen dat de opvanglocatie dichtbij bestaande voorzieningen ligt (70%), als dat er faciliteiten op de opvanglocatie zelf zijn (64%).

U geeft aan het belangrijk te vinden dat de opvanglocatie genoeg voorzieningen in de buurt heeft. Wat verstaat u hieronder? Meerkeuzevraag (alleen invullers die het belangrijk vinden dat de opvanglocatie genoeg voorzieningen heeft; n = 468)

Aan invullers die kozen voor de optie 'dat de opvanglocatie dichtbij bestaande voorzieningen ligt' is gevraagd hoe dichtbij bestaande voorzieningen bij de opvanglocatie volgens hen moeten zijn. Het merendeel van de invullers vindt dat voorzieningen in dezelfde kern als de opvanglocatie zouden moeten zijn (opgeteld 56%), in plaats van direct ernaast (opgeteld 20%).

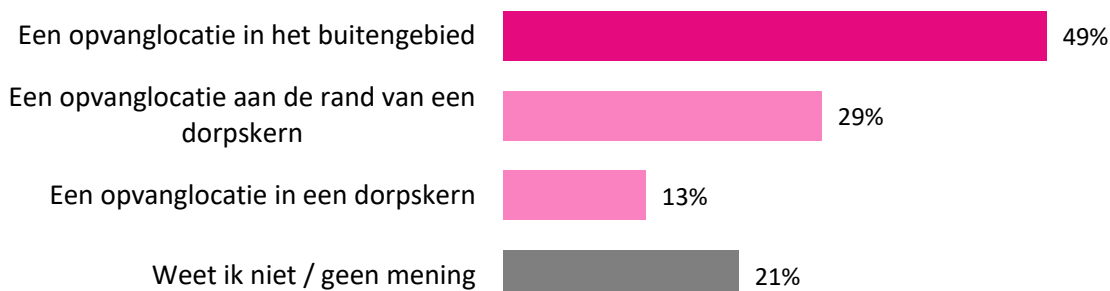
Hoe dichtbij bestaande voorzieningen moet de opvanglocatie volgens u zijn? Slider zevenpuntschaal (alleen invullers die het belangrijk vinden dat de opvanglocatie dichtbij bestaande voorzieningen ligt; n = 327)

3.2.3 Plek opvanglocatie in de gemeente

Aan invullers is gevraagd of zij een voorkeur hebben voor een specifieke plek waar asielzoekers opgevangen zullen worden binnen de gemeente. Bijna de helft van de invullers (49%) geven aan dat zij de opvanglocatie voor asielzoekers het liefst zien in het buitengebied. In een dorpskern is de minst populaire optie (13%). Vooral invullers die eerder aangaven negatief te staan tegenover de opvang van asielzoekers geven aan dat zij de opvanglocatie het liefst in het buitengebied zien (61% van de invullers met een negatieve houding), terwijl invullers die eerder aangaven positief te staan tegenover de opvang van asielzoekers een voorkeur hebben voor een opvanglocatie aan de rand van een dorpskern (71% van de invullers met een positieve houding).

Wanneer er in Bernheze een opvanglocatie voor asielzoekers komt, waar gaat dan uw voorkeur naar uit? Slider zevenpuntschaal (n = 2.025)

Door de vragenlijsten heen zien we dat invullers specifieke voorkeuren hebben en hun wensen ook in de open vragen herhalen. Een terugkerend thema is bijvoorbeeld de locatie van een toekomstig azc. De invullers met een negatievere mening dan wel houding willen graag het azc in het buitengebied. De meer positief gestemde invullers geven daarentegen aan dat zij het azc liever aan de rand van een dorpskern zouden zien – zo kan ook beter tegemoet gekomen worden aan hun wensen en verwachtingen op het gebied van sociale en culturele integratie. De voorkeuren van de invullers aan de uitersten 'heel negatief' en 'heel positief' verschillen logischerwijs enorm. Hier ligt voor de gemeente de

uitdaging om in contact te blijven met beide groepen door verschillende vormen van communicatie – praktische, feitelijke informatie enerzijds en ruimte voor gesprek en uitwisseling van ideeën anderzijds.

Om dit gedeelte van de vragenlijst af te sluiten is aan invullers gevraagd of er nog resterende zaken zijn die zij belangrijk vinden bij de keuze voor een opvanglocatie. Ook hier maken invullers weer gebruik van de optie tot een open antwoord om aan te geven dat zij volledig tegen een azc in gemeente Bernheze zijn. Daarnaast worden een aantal zaken benoemd die ook eerder aan bod zijn gekomen, zoals het garanderen van de veiligheid in de buurt en het inperken van overlast. Als oplossing voor onveiligheid en overlast noemen invullers bijvoorbeeld voldoende toezicht of controle op het azc. Een indruk van de gegeven open antwoorden leest u in de uitspraken hieronder.

Zijn er nog andere zaken die u belangrijk vindt bij de keuze voor een opvanglocatie voor asielzoekers? Open vraag (n = 989)

"Veiligheid van de bewoners die er nu wonen. En dat dat ook blijvend gegarandeerd kan worden."

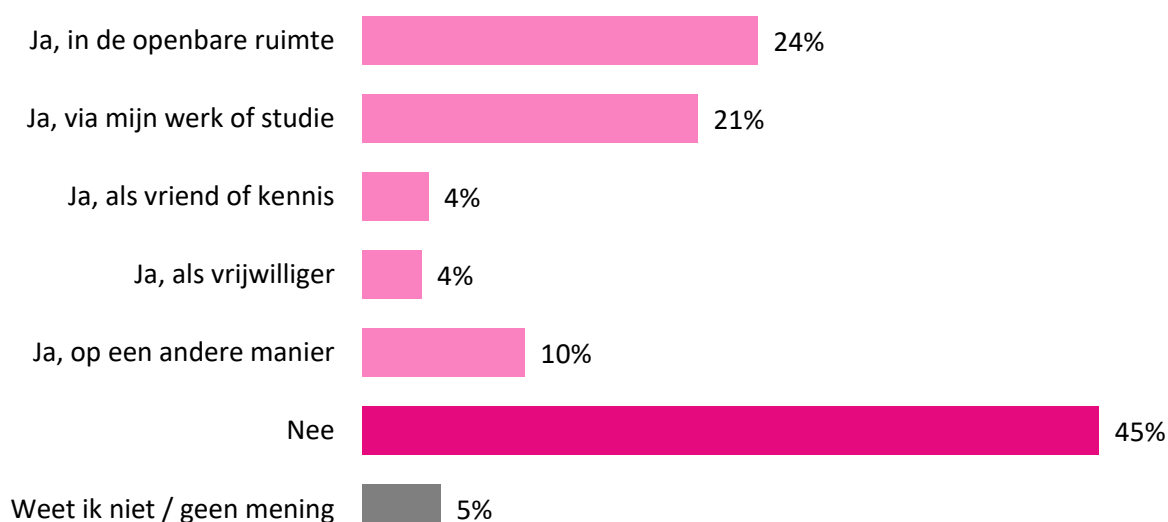
"Geen overlast, spanning of onrust in de lucht voor mijn jonge kinderen."

"Dat er voldoende controle blijft in de omgeving door politie"

3.3 Contact en betrokkenheid

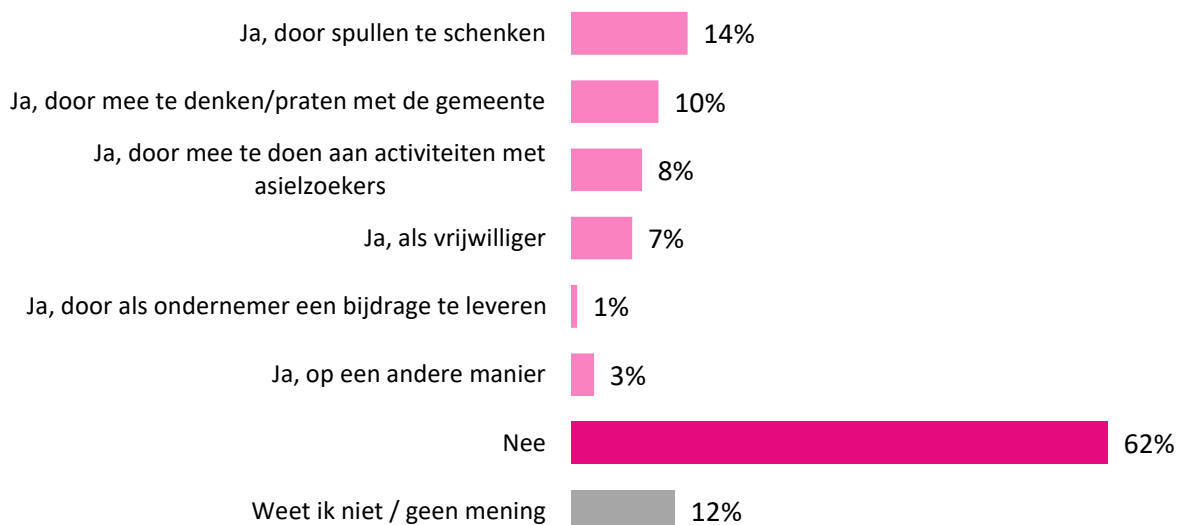
Het derde onderdeel van de vragenlijst ging over contact met asielzoekers en wensen om betrokken te zijn. De helft van de invullers heeft de afgelopen 12 maanden contact gehad met asielzoekers, bijvoorbeeld in de openbare ruimte (24%) of via werk of studie (21%). Ruim vier op de tien invullers heeft de afgelopen 12 maanden geen contact gehad met asielzoekers.

Heeft u in de afgelopen 12 maanden contact gehad met asielzoekers? Meerkeuzevraag (n = 2.025)

Vervolgens zijn alle invullers gevraagd of ze in de toekomst een rol zouden willen spelen bij de opvang van asielzoekers. 62% van de invullers geeft aan geen behoefte te hebben om in de toekomst betrokken te worden bij (de opvang van) asielzoekers. 14% zou in de toekomst spullen willen schenken en 10% zou graag meedenken of -praten met de gemeente over plannen omtrent asielopvang.

Zou u in de toekomst betrokken willen worden bij (de opvang van) asielzoekers in de gemeente Bernheze? Meerkeuzevraag (n = 2.025)

Invullers die in de toekomst betrokken willen worden bij (de opvang van) asielzoekers hebben de kans gekregen om hier een voorbeeld bij te noemen. Hier wordt vooral vaak genoemd dat ze asielzoekers graag zouden helpen met Nederlands leren, bijvoorbeeld als taalmaatje. Ook geven veel invullers aan dat ze spullen die ze niet meer gebruiken zouden willen doneren. Tot slot noemt een deel van de invullers dat ze graag in de toekomst mee blijven denken met de gemeente over bijvoorbeeld opvanglocaties of het garanderen van de veiligheid.

U geeft aan in de toekomst betrokken te willen worden bij (de opvang van) asielzoekers in de gemeente Bernheze. Kunt u een voorbeeld noemen van een manier waarop u betrokken zou willen worden? Open vraag (n = 311)

"Taalmaatje, begeleiden bij het leren van onze cultuur."

"Spullen geven die ik niet meer gebruik. Leuke activiteiten regelen voor kinderen zodat ze rustig en fijn kunnen opgroeien (zo veel als kan)."

"Meedenken over vraagstukken die spelen, zoals locaties, activiteiten, etc."

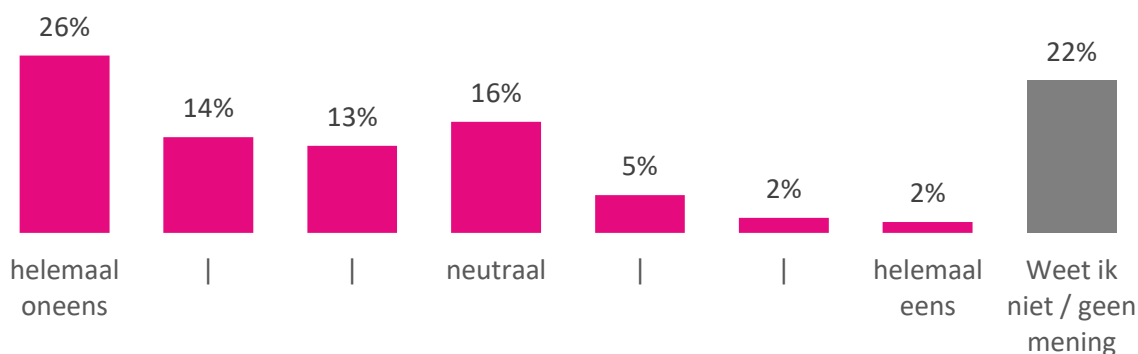
Bij een klein percentage van de invullers lijkt een mate van bereidheid om in de toekomst meer betrokken te zijn bij asielzoekers. Bijvoorbeeld door spullen te schenken. Daarnaast zijn er vrijwilligers actief, en zijn er inwoners die mee doen aan activiteiten met asielzoekers. De gemeente kan wellicht door middel van communicatie de bereidheid om betrokken te zijn beïnvloeden. Denk hierbij aan het informeren van inwoners over hoe ze kunnen bijdragen, in praktische en organisatorische zin, met de mogelijkheid zich daarvoor aan te melden. Het participatie-potentieel kan daarnaast aangeboord worden door invullers met een positieve ervaring podium te bieden en hun verhalen via diverse communicatiekanalen te delen.

3.4 Gemeentelijke communicatie

3.4.1 Waardering

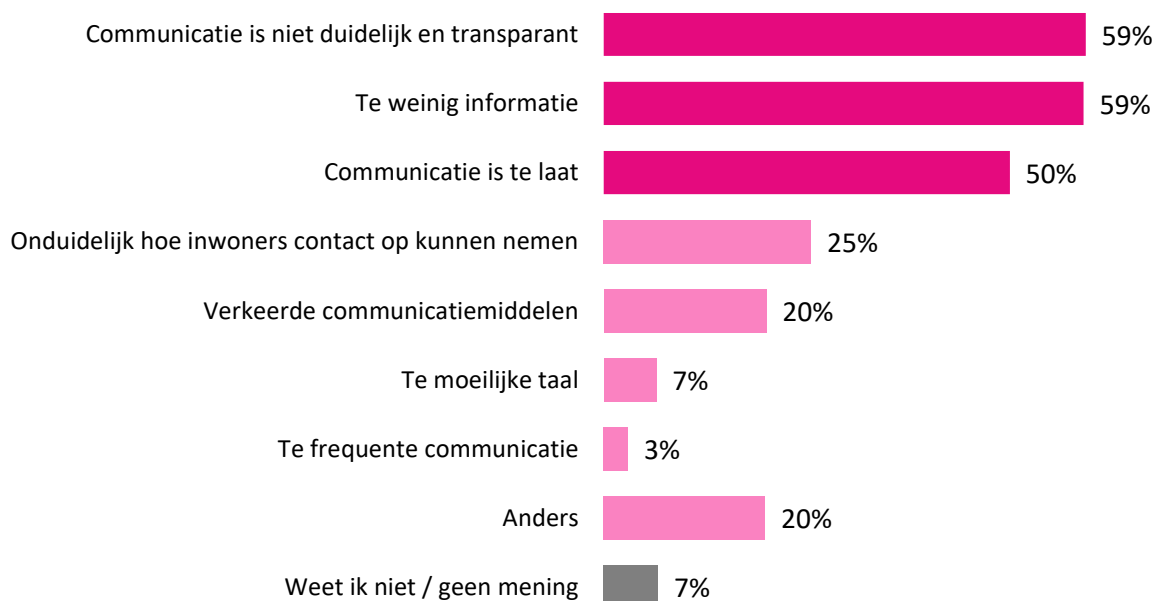
In het laatste onderdeel van de vragenlijst gaan we verder in op de communicatie van de gemeente over de opvang van asielzoekers. We zien dat invullers relatief negatief zijn over de communicatie vanuit de gemeente omtrent het onderwerp. Opgeteld geeft 53% aan ontevreden te zijn over de communicatie van de gemeente over de opvang van asielzoekers. 22% weet niet wat zij van de gemeentelijke communicatie vinden.

Wat vindt u? De gemeente Bernheze communiceert goed over de opvang van asielzoekers Slider zevenpuntschaal (n = 2.025)

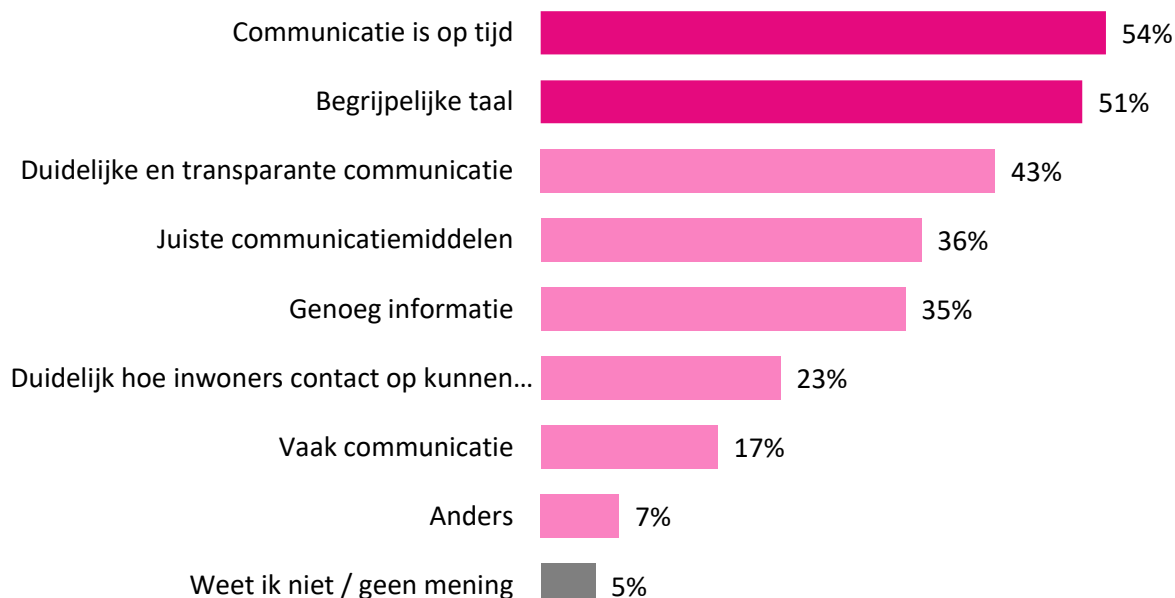
De invullers die negatief staan tegenover de gemeentelijke communicatie omtrent asielopvang, geven aan dat dit is omdat zij de communicatie niet duidelijk en transparant vinden (59%), omdat er te weinig informatie wordt gegeven (59%) en omdat er te laat gecommuniceerd wordt (50%). Voor een op de vijf invullers geldt een andere reden: ook hier wordt voornamelijk genoemd dat de communicatie vaak achteraf is, als de beslissingen al gemaakt zijn.

U gaf eerder aan dat u vindt dat de gemeente niet goed communiceert over de opvang van asielzoekers. Waarom niet? Meerkeuzevraag (alleen invullers die vinden dat de gemeente niet goed communiceert; n = 1.059)

De invullers die positief staan tegenover de gemeentelijke communicatie omtrent asielopvang, geven vooral aan dat zij de communicatie op tijd vinden (54%) en dat er in begrijpelijke taal wordt gecommuniceerd (51%).

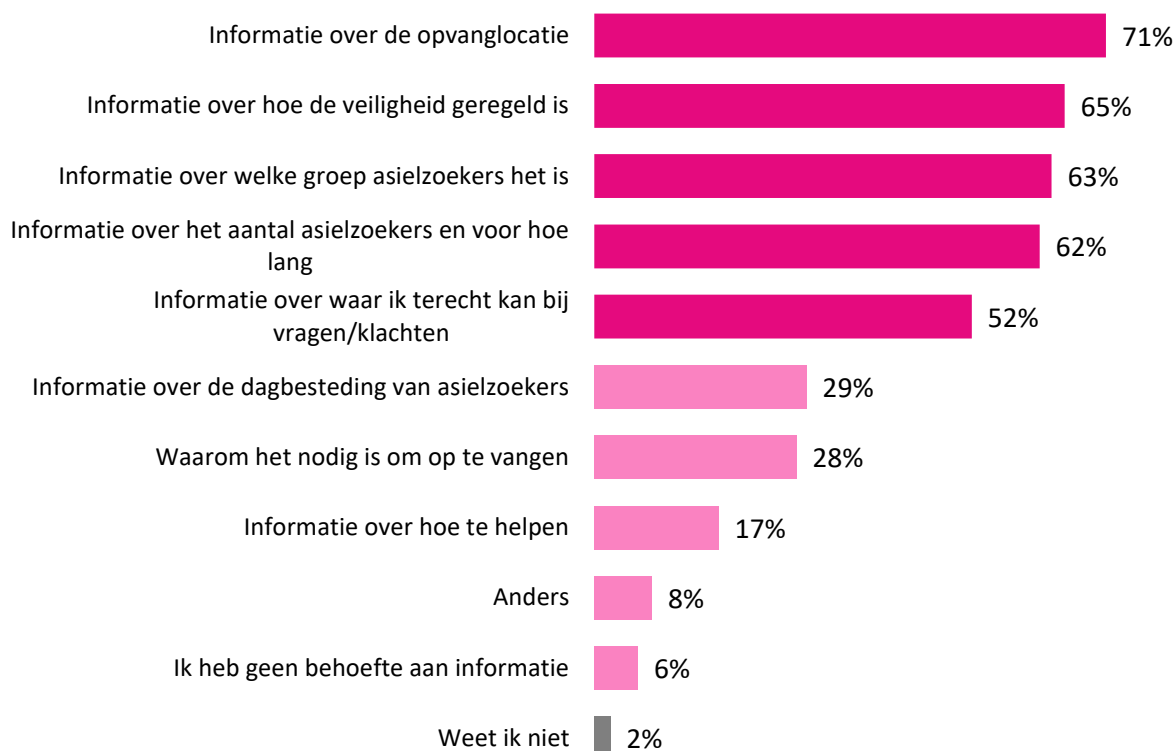
U gaf eerder aan dat u vindt dat de gemeente goed communiceert over de opvang van asielzoekers. Waarom? Meerkeuzevraag (alleen invullers die vinden dat de gemeente goed communiceert; n = 187)

3.4.2 Wensen

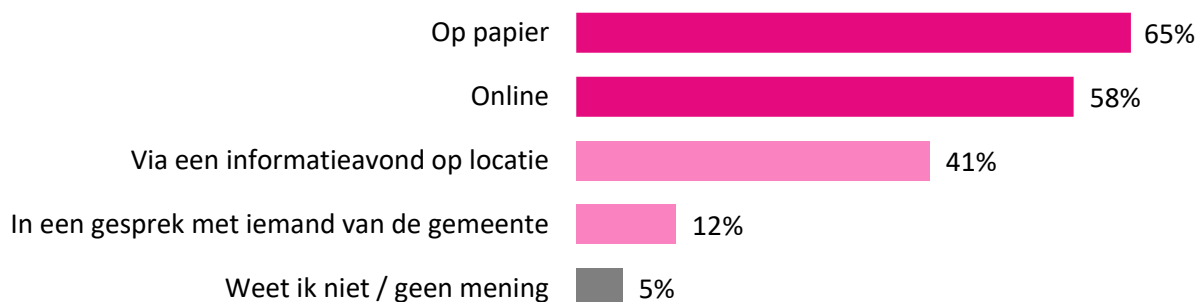
Naast de waardering van de gemeentelijke communicatie, zijn er ook een aantal vragen gesteld over de wensen voor communicatie. Zo is er uitgevraagd: 'Welke informatie ontvangt u graag van de gemeente wanneer er asielzoekers opgevangen worden?'. Opvallend is dat het invullers in de eerste plaats gaat om feitelijke en praktische informatie. Zo ontvangen ze graag informatie over de opvanglocatie(s) (71%), over welke groep asielzoekers het betreft (63%) en over het aantal nieuwkomers en voor hoe lang ze opgevangen worden (62%). Daarnaast hebben ze behoefte aan informatie over hoe de veiligheid geregeld is (65%) en informatie over waar inwoners terecht kunnen voor vragen of klachten (52%). Al met al is de behoefte voor informatie hoog: slechts 6% zegt geen behoefte te hebben aan informatie.

Welke informatie ontvangt u graag van de gemeente wanneer er asielzoekers opgevangen worden? Meerkeuzevraag (n = 2.025)

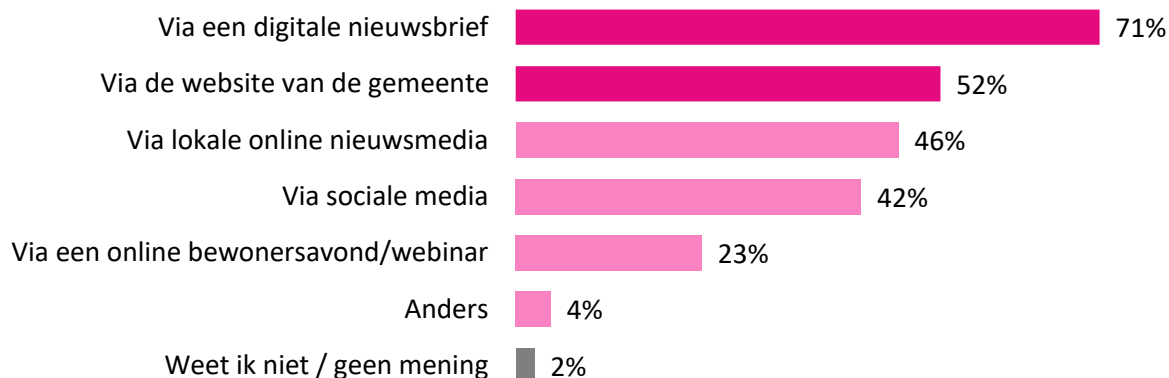
Ook de voorkeursmanier om informatie te ontvangen is uitgevraagd. Hierbij geven invullers aan dat ze een iets grotere voorkeur hebben om informatie over asielzoekers te ontvangen op papier (65%), vergeleken met online (58%). Op de derde plek komt het een informatieavond op locatie (41%).

Op welke manier ontvangt u graag informatie over de opvang van asielzoekers? Meerkeuzevraag (alleen invullers die behoefte hebben aan informatie; n = 1.901)

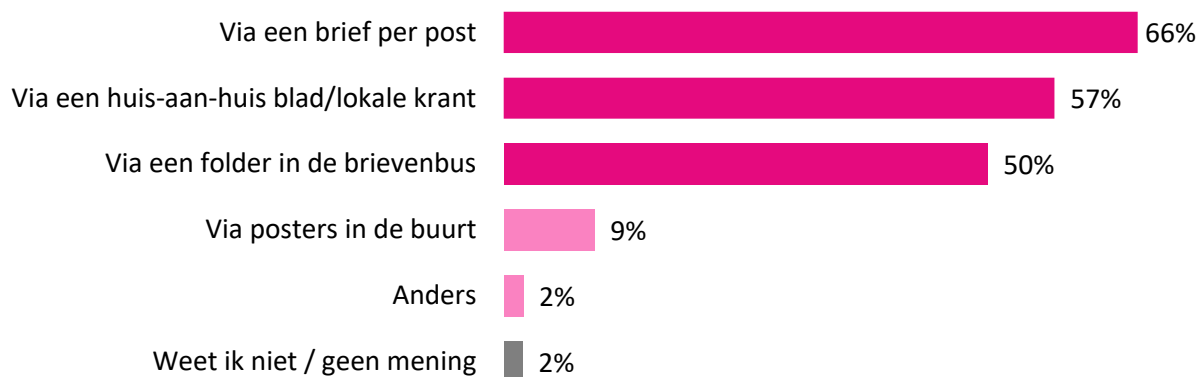
Online informatie over nieuwkomers ontvangen invullers het liefst via een digitale nieuwsbrief (71%) of via de website van de gemeente (52%).

Hoe krijgt u graag online informatie over asielzoekers? Meerkeuzevraag (n = 1.112)

Informatie op papier wordt het liefst ontvangen via een brief per post (66%), gevolgd door via het huis-aan-huis blad of de lokale krant (57%) en een folder in de brievenbus (50%). Posters zijn minder populair (9%).

Hoe krijgt u graag informatie op papier over nieuwkomers? Meerkeuzevraag (n = 1.235)

Wanneer de gemeente de ambitie heeft om de houding ten opzichte van asielopvang onder inwoners te veranderen, geven de uitkomsten van het onderzoek in Bernheze concrete handvatten voor het verbeteren van informatievoorziening en andere vormen van communicatie. Een overgrote meerderheid van de invullers geeft aan behoefte te hebben aan (praktische) informatie. Zowel online als op papier liggen er voor de gemeentelijke communicatie kansen om in dialoog te gaan met inwoners. Via (digitale) nieuwsbrieven kan de gemeente inwoners voorzien van praktische informatie, maar ook de dialoog aangaan om zorgen te adresseren en erkennen of waar mogelijk positieve ervaringen te delen.

Het strekt ter aanbeveling om veiligheid terugkerend onderdeel te laten zijn van de gemeentelijke communicatie. Daarnaast speelt beeldvorming in de communicatie een fundamentele rol. Uit het onderzoek blijkt dat weinig invullers daadwerkelijk concrete negatieve ervaringen hebben met asielzoekers. Bijna de helft van de invullers heeft de afgelopen 12 maanden geen contact gehad met asielzoekers. Veelal lijken angst voor het onbekende of wellicht ook verhalen uit de tweede hand of sociale media een gevoel van onveiligheid in de hand te werken. Veel inwoners hebben behoefte aan erkenning en begrip van hun zorgen op het gebied van onveiligheid.

Door inzicht te krijgen in de verschillende gevoelens van (on)veiligheid die er in Bernheze leven, en de achtergrond van deze gevoelens, kan de gemeente beter inspelen op angsten en zorgen. Vervolgens kunnen, bijvoorbeeld op het gebied van verkeers- en buurtveiligheid, maatregelen getroffen worden.

Belangrijk is om in de benadering van veiligheid – bij het toekomstig azc als ook in de dorpskernen – contact te houden met de omwonenden en daarnaast contact tussen omwonenden en asielzoekers te bevorderen. Een deel van de invullers geeft aan bereid te zijn om hun houding te veranderen, mits hun zorgen en voorwaarden (waarbij veiligheid het meest genoemd wordt) door de gemeente serieus genomen worden. Veiligheid als thema in de gemeentelijke communicatie – via verschillende invalshoeken en strategieën – komt dus de invullers in het midden van het spectrum tegemoet, en kan op termijn wellicht zelfs invullers aan de uiterst negatieve kant van de schaal gerust stellen en milder stemmen.

4. Onderzoeksverantwoording

Hoofdstuk 4

4.1 Verspreiding van het onderzoek

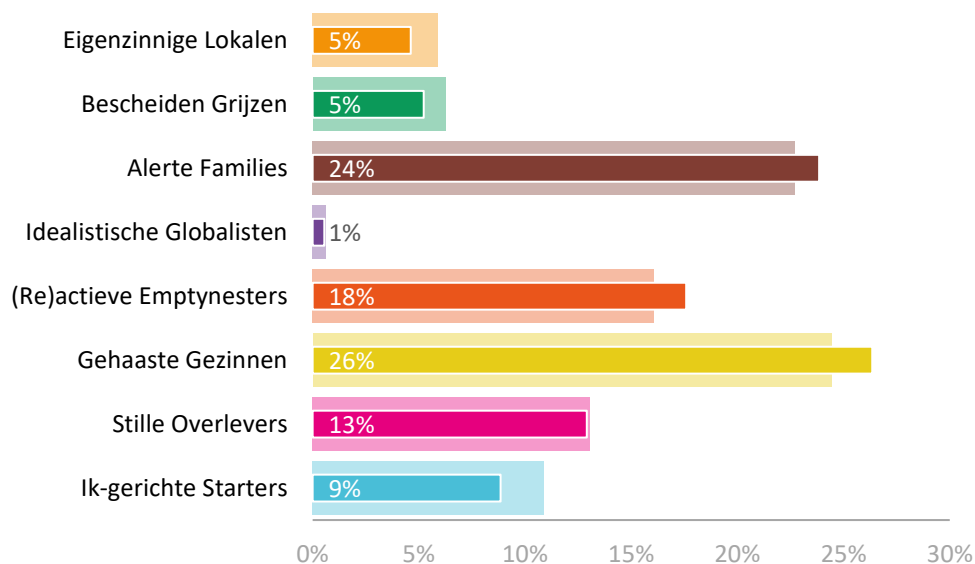
Het onderzoek was in te vullen van 28 maart tot en met zondag 20 april via www.asielopvangbernheze.nl. De vragenlijst heeft onderzoeksbureau Citisens opgesteld in samenwerking met de gemeente Bernheze. Om aandacht te vragen voor het onderzoek liepen er advertenties via de online kanalen van DPG Media (AD.nl en NU.nl) en Facebook/Instagram. Ook ontvingen inwoners uit buurten met relatief weinig digitaal vaardige inwoners⁵ een ansichtkaart in de bus. Daarnaast waren er een 0800-nummer en papieren vragenlijsten beschikbaar. De gemeente maakte gebruik van de website en een videoboodschap van de betrokken wethouder om inwoners op de hoogte te stellen. Tot slot werden de gemeentelijke sociale media kanalen ingezet om het onderzoek onder de aandacht te brengen.

4.2 Betrouwbaarheid en weging

2.122 invullers vullen de vragenlijst in. Door middel van verschillende verificatiemethoden werden dubbele invullers en invullers van buiten de gemeente uit de resultaten gefilterd. Dit heeft geleid tot een netto respons van 2.025 invullers. Voor een gemeente ter grootte van de gemeente Bernheze betekent dit dat de resultaten representatief zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een foutmarge van 3%. Dit houdt in dat met 99% zekerheid kan worden gezegd dat het werkelijke percentage met 3% boven of onder de gerapporteerde percentages ligt.

De antwoorden van inwoners uit Bernheze zijn gewogen aan de hand van de betrokkenheidsprofielen van Citisens. De betrokkenheidsprofielen van Citisens bevatten een groot aantal socio-economische kenmerken. Wegen aan de hand van deze profielen zorgt dat de resultaten een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de gemeente Bernheze als geheel. Onderstaand figuur geeft een overzicht van de verdeling van de invullers over de profielen (voorgond), ten opzichte van de verdeling over de gemeente als geheel.

⁵ De keuze voor deze buurten werd gebaseerd op de verdeling van [betrokkenheidsprofielen](#) per wijk. Buurten met een hoog percentage Stille Overlevers, Bescheiden Grijzen en (Re)actieve Emptynesters werden uitgekozen. Het ging om de wijken: Bekerbuurt (Heesch), Componistenbuurt (Heesch), De Zeis (Heesch), 't Dorp (Heesch), 't Vijfeiken (Heesch), Graaf Wernerstraat (Heeswijk-Dinther), Oranjewijk (Heeswijk-Dinther), Van 't Rijk (Nistelrode).

Figuur: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen voor de invullers van dit onderzoek (voorgond) en de gemeente Bernheze als geheel (achtergrond).

	Respons %	Bernheze %
Eigenzinnige Lokalen	5%	6%
Bescheiden Grijzen	5%	6%
Alerte Families	24%	23%
Idealistische Globalisten	1%	1%
(Re)actieve Emptynesters	18%	16%
Gehaaste Gezinnen	26%	24%
Stille Overlevers	13%	13%
Ik-gerichte Starters	9%	11%

Tabel 1: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen, invullers en de gemeente Bernheze.

In deze rapportage wordt uitgesplitst op kern. In de tabellen hieronder zie je de verdeling van de invullers over de verschillende groepen waar naar is uitgesplitst.

	Aantal invullers	
Heesch	1.096	54%
Heeswijk-Dinther	572	28%
Loosbroek	63	3%
Nistelrode	246	12%
Vorstenbosch	48	2%

Tabel: Verdeling van de invullers over de kernen

4.3 Vergelijking met landelijk onderzoek

Op enkele plekken in deze rapportage worden de resultaten vergeleken met resultaten uit landelijk onderzoek. De data uit landelijk onderzoek komt uit een panelonderzoek dat is uitgevoerd onder het

Citisens panel⁶ in november 2024. Ruim 12.000 Nederlanders deden mee aan dit onderzoek over de opvang van asielzoekers. De resultaten zijn gewogen naar leeftijd, geslacht, stedelijkheid en provincie.

⁶ Het Citisens panel bestaat uit ruim 75.000 Nederlanders die regelmatig hun mening geven over actuele en maatschappelijke onderwerpen. Meer informatie over het panel: <https://www.citisens.nl/tools/panel/>.

1. Bijlage

Hoofdstuk 5

In het onderzoek wordt de vraag gesteld 'Als de gemeente hiervoor zorgt, hoe staat u er dan tegenover dat er asielzoekers in Bernheze opgevangen worden?'. In onderstaande tabel is weergegeven in hoeverre verschillende groepen invullers met negatieve houdingen (heel negatief, negatief en licht negatief) bereid zijn hun houding aan te passen, mocht de gemeente voldoen aan hun eerder gekozen voorwaarden.

Huidige houding tegenover asielopvang	Hele negatieve houding	Negatieve houding	Licht negatieve houding
Hele negatieve toekomstige houding	75%	9%	2%
	14%	42%	8%
	4%	27%	34%
Neutrale toekomstige houding	3%	14%	36%
	1%	5%	15%
	0%	0%	1%
Positieve toekomstige houding	1%	0%	0%
Geen mening / weet ik niet	1%	3%	3%

Tabel: Mogelijke toekomstige houding van invullers met een huidige negatieve houding tegenover de opvang van asielzoekers